

Somalia: Forhold for homofile

- Hva er strafferammen for homoseksuelle handlinger i Somalia?
- Hvordan praktiseres lovgivningen?
- Hvordan er holdninger til homofile i Somalia?

Homofili i Somalia – et tabubelagt tema

Homoseksualitet er et tabubelagt tema i Somalia, da det anses i brede lag av befolkningen for å være i strid med somalisk kultur og islam. Det er ikke uvanlig å hevde at homoseksualitet kommer utenfra, og at det skyldes uheldig påvirkning fra Vesten.

I likhet med de fleste land i Afrika, forstås homofili i Somalia oftere som et handlingsmønster enn som et identitetsspørsmål. Det innebærer at andelen personer som opplever tiltrekning mot folk av samme kjønn, og som samtidig identifiserer seg som homofile, er betraktelig lavere enn i vår del av verden (Skogseth 2006). Bakgrunnen for dette er at forståelsen av egen seksualitet er preget av de generelle holdningene til seksualitet i det somaliske samfunnet. Det er en vanlig oppfatning at homoseksuelle handlinger er syndige, fører til religiøs fortapelse og bringer skam over en selv og de sosiale og familiære fellesskapene man er en del av (se for eksempel Ahmed 2021, s. 33-41; Hunt, Connor, Ciesinski, Abdi & Robinson 2018).

Kildetilfang

Det amerikanske utenriksdepartementet slår fast at det ikke finnes kjente organisasjoner som arbeider med homofiles rettigheter i landet, og at det er få rapporterte hendelser om vold eller diskriminering (U.S. Department of State 2021, s. 36-37). Fraværet av slike rapporter, skyldes etter Landinfos vurdering, at det sterke stigmaet knyttet til homoseksualitet forhindrer tematikken enhver plass i offentligheten (annet enn i fordømmende ordlag). Det er dermed svært lite tilgjengelig kildemateriale som, utover det helt generelle eller enkeltpersoners vitnesbyrd, kan beskrive homofiles eller andre seksuelle minoriteters livsforhold i Somalia.

Tilgjengelige kilder som kan bidra til å tegne et bilde av situasjonen for homoseksuelle i Somalia og samfunnets holdninger til dem, består i hovedsak av nyhetsartikler knyttet til enkeltsaker (BBC 2020; Bennett-Smith 2013; Guled 2017; Jama 2003) og studier foretatt i somaliske diasporamiljøer (Ahmed 2021; Hunt et al. 2018).

Homoseksuelle handlinger er forbudt ved lov

Homoseksuelle handlinger er forbudt i henhold til artikkel 409 i Den somaliske straffeloven av 1962, og har en strafferamme fra tre måneder til tre år i fengsel.¹

Det somaliske rettsvesenet har en sterkt begrenset kapasitet og er preget av korrupsjon. Mange foretrekker i stedet å anvende klanenes sedvanerett eller *sharia*-domstoler. Det foreligger svært lite informasjon som kan si noe om domsavsigelser mot personer beskyldt for homoseksuelle handlinger i noen av disse organene, utover et fåtall saker hvor at al-Shabaab-kontrollerte sharia-domstoler har utstedt dødsdom.

Henrettelser av homofile begått av al-Shabaab

I områder kontrollert av al-Shabaab utøves en vidtrekkende tolkning av islamske *hudud*-straffer,² hvor homoseksuelt samleie kan straffes med steining til døden (Skjelderup 2014). Internasjonale medier har de senere årene rapportert om to tilfeller hvor menn har blitt offentlig henrettet for homoseksuell aktivitet av al-Shabaab.

- Januar 2017 annonserte al-Shabaab at de i byen Buale i Midtre Juba hadde gjennomført offentlige henrettelser av en 15 år gammel gutt og en 20 år gammel mann for homoseksuelt samleie (Guled 2017).
- I mars 2013 rapporterte flere medier at en 18 år gammel mann skal ha blitt steinet til døde i Barawa i Nedre Shabelle, etter å ha blitt funnet skyldig av al-Shabaab for homoseksuelt samleie. En artikkel i Huffington Post viser til at Associated Press (AP) har bekreftet hendelsen med en lokal mann som bevitnet steiningen (Bennett-Smith 2013).³ Det amerikanske nettmagasinet LGBTQ Nation har imidlertid stilt spørsmål ved om

¹ Somaliland erklærte sin uavhengighet fra Somalia i 1991, men anvender fremdeles Den somaliske straffeloven av 1962 (Somaliland Law u.å.).

² I islamsk strafferett regnes *hudud* som forbrytelser som krenker «Guds grenser», og hvor selve straffen er fastsatt i Koranen (Vogt 2018). Det finnes ulike tolkninger av hvordan homoseksuelt samleie skal straffes etter islamsk lov. Flere skriftlærde regner praksisen å være analog med hudud-forbrytelsen *zina* (utroskap), og at straffen (100 piskeslag) skal være deretter. Andre islamske skriftlærde mener at homoseksuelt samleie er mindre alvorlig enn (heteroseksuelt) utroskap siden det ikke kan gi barn. Det er også de som mener at en slik handling skal medføre dødsstraff (Brown 2015).

³ Linken til APs artikkel fungerer ikke, og søk i deres arkiver kan tyde på at den er blitt avpublisert.

hendelsen fant sted, da den originale rapporten fra facebook-gruppen «Somali Gay Community» inneholdt bilder fra en steining i 2008, og ikke er blitt bekreftet av andre kilder (Levesque 2013).

Holdninger til og forhold for homofile i Somalia

Landinfo er ikke kjent med studier av skeive miljøer eller majoritetssamfunnets holdninger til homoseksuelle i Somalia. I sin antropologiske studie av samfunnslivet i Afgoye på 60-tallet, bemerket Virginia Luling at homoseksualitet blant begge kjønn erkjennes, men ikke nødvendigvis aksepteres. Luling skriver at det var kjent at noen menn er homoseksuelle. Kvinner ble ikke identifisert som lesbiske på samme måte, men kunne i stedet være gjenstand for ryktespredning om de for eksempel ikke ville gifte seg på nytt (Luling 2002, s. 74).

I en studie av somaliske kvinner i USA sine holdninger til homoseksualitet, ble det blant annet funnet at homofili forbindes med religiøs fortapelse og utgjør en grunn til utstøtelse fra familien (Hunt et al. 2018). Opplevelse av religiøse kvaler og frykt for å bli utstøtt, går også igjen i en nylig studie av homofile svensk-somaliske menn. Ingen av de ni mennene som deltok i studien hadde fortalt om sin legning til familiemedlemmer. Siden forholdet til familien var viktig og verdifullt for mennene, valgte de i stedet å skjule sin seksualitet og tilpasse sin atferd i møte med familiemedlemmer (Ahmed 2021, s. 33-41). Landinfo mener det er grunn til å tro at holdningene til homoseksualitet og strategiene for å skjule sin legning som beskrives i disse studiene, også gjenspeiler situasjonen for homofile i Somalia.

Dette underbygges av de få tilgjengelige nyhetsartiklene om homofiles situasjon i Somalia, basert på enkeltpersoners egne vitnesbyrd. I en artikkel publisert av BBC i 2020, forteller en mann som vokste opp i Hargeisa at familien sendte ham til et «rehabiliteringssenter» som 12-åring fordi familien mente at årsaken til hans feminine atferd skyldtes at han var besatt av en kvinnelig *jinn*.⁴ Senterets metode skal blant annet ha bestått av opplæring i maskulin atferd og bruk av tradisjonell medisin som fremkaller hallusinasjoner. Det skal ha vært flere gutter på senteret, og både ansatte og andre internerte skal ha utsatt noen av guttene for voldtekt på nattestid. Etter å ha blitt løslatt fra senteret skal mannen ha skjult sin legning, frem til han en dag ble oppdaget av et familiemedlem. Han valgte å flykte fra landet etter å ha blitt fortalt at hans familie ville drepe ham (BBC 2020).

I en artikkel basert på historien til en annen mann som flyktet fra landet på grunn av trusler fra familien, fremgår det at det ikke er uvanlig at gutter eksperimenterer seksuelt med hverandre, men at det er en klar forventning om at dette skal opphøre ved gifteklar alder. Mannen fortalte at han flyktet etter å ha blitt truet på

⁴ *Jinner* er åndelige vesener som omtales i koranen, og som spiller en viktig rolle i islamsk folketro.

livet av sin far, etter å ha avslått et giftemål og fortalt sine foreldre om sin legning (Jama 2003).

På bakgrunn av tilgjengelig kunnskap om holdninger til homoseksualitet i Somalia, er det Landinfos vurdering at de ovenstående vitnesbyrdene om utstøtelse og trusler fra familien gjenspeiler den generelle situasjonen for personer som identifiserer seg som homofile i Somalia.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Ahmed, Mustafa (2021). "You have to choose between habaar or duco" - A case study of Swedish Muslim Gay Men of Somali Origin. Lund: Lunds universitet. Tilgjengelig fra <http://lup.lub.lu.se/student-papers/record/9040498/file/9040499.pdf> [lastet ned 10. juni 2021]

BBC (2020, 28. juli 2020). "Don't come back, they'll kill you for being gay". *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/stories-53438112> [lastet ned 10. juni 2021]

Bennett-Smith, Meredith (2013, 21. mars 2013). Gay Teen Allegedly Stoned to Death in Somalia for Sodomy. *Huffington Post*. Tilgjengelig fra https://www.huffpost.com/entry/gay-teen-stoned-somalia-sodomy_n_2916655 [lastet ned 10. juni 2021]

Brown, Jonathan AC (2015, 30. juni 2015). Muslim Scholar on How Islam Really Views Homosexuality. *Variety*. Tilgjengelig fra <https://variety.com/2015/voices/opinion/islam-gay-marriage-beliefs-muslim-religion-1201531047/> [lastet ned 3. juni 2021]

Den somaliske straffeloven (1962). *Penal Code – Legislative Decree no. 5*. Tilgjengelig fra <http://legalactionworldwide.org/wp-content/uploads/2014/11/Somali-Penal-Code.pdf> [lastet ned 8. juni 2021]

Guled, Abdi (2017, 10. januar 2021). Al-Shabab Says It Kills Teenage Boy, Man over Homosexuality. *Associated Press*. Tilgjengelig fra <https://apnews.com/article/4695371512e84cc59997304ec1fe3244> [lastet ned 10. juni 2021]

Hunt, Shanda L., Connor, Jennifer J., Ciesinski, Amanda, Abdi, Cawo & Robinson, Beatrice 'Bean' E. (2018). Somali American Female Refugees Discuss Their Attitudes Toward Homosexuality and the Gay and Lesbian Community. *Culture, Health & Sexuality*, 20(5), 591-605. Tilgjengelig fra <https://doi.org/10.1080/13691058.2017.1367036> [lastet ned 10. juni 2021]

Jama, Afdhere (2003). Gay Somalia: The Price of Being Soulmates. *Globalgayz.com*. Tilgjengelig fra <https://www.globalgayz.com/gay-somalia-soul-mates-the-price-of-being-gay-in-somalia/393/> [lastet ned 10. juni 2021]

Lenken til nettsiden fungerte ikke ved publikasjon 16. juni 2021.

Levesque, Brody (2013, 20. mars 2013). Report that gay Somalian Teen Stoned to Death in Doubt Due to Fraudulent Photos. *LGBTQ Nation*. Tilgjengelig fra <https://www.lgbtqnation.com/2013/03/report-that-gay-somalian-teen-stoned-to-death-in-doubt-due-to-fraudulent-photos/> [lastet ned 10. juni 2021]

Luling, Virginia (2002). *Somali Sultanate: The Geledi City-State over 150 years*. London: HAAN.

Skjelderup, Michael (2014). Hudūd Punishments in the Forefront: Application of Islamic Criminal Law by Harakat al-Shabaab al-Mujahideen. *JL & Religion*, 29, 317. Tilgjengelig fra <https://www.jstor.org/stable/24739145> [lastet ned 16. juni 2021]

Skogseth, Geir (2006). *Homoseksualitet i Kamerun*. Oslo: Landinfo.

Notatet er tilgjengelig i Landdatabasen.

Somaliland Law (u.å.). *Somaliland Criminal Laws, Penal Code & other Special Criminal Laws*. Tilgjengelig fra http://www.somalilandlaw.com/body_criminal_law.html [lastet ned 4. juni 2021]

U.S. Department of State (2021). *2020 Country Reports on Human Rights: Somalia*. Washington D. C.: U.S. Departement of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/somalia/> [lastet ned 10. juni 2021]

Vogt, Kari. *Hudud* (sist endret 20. februar 2018). Oslo: Store Norske Leksikon. Tilgjengelig fra <https://snl.no/hudud> [lastet ned 10. juni 2021]

© Landinfo 2021

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.